

چهل حدیث پیرامون روزه و روزه‌دار

کسی که روزه او را از غذاهای مورد علاقه‌اش باز دارد برخداست که به او از غذاهای بهشتی بخوراند و از شرابه‌های بهشتی به او بنوشاند. هر کس که در روز بسیار گرم برای خدا روزه بگیرد و تشنه شود خداوند هزار فرشته را می‌گمارد تا دست به چهره او بکشند و او را بشارت دهند تا هنگامی که افطار کند.

۱- پایه‌های اسلام

قال الباقر علیه السلام: بنی الاسلام علی خمسة اشیاء، علی الصلوة و الزکاة و الحج و الصوم و الولایه .

اسلام بر پنج چیز استوار است، بر نماز و زکات حج و روزه و ولایت (رهبری اسلامی). ۱

۲- فلسفه روزه

قال الصادق علیه السلام: انما فرض الله الصیام لیستوی به الغنی و الفقیر .

خداوند روزه را واجب کرده تا بدین وسیله دارا و ندار (غنی و فقیر) مساوی گردند. ۲

۳- روزه آزمون اخلاص

قال امیرالمومنین علیه السلام: فرض الله الصیام ابتلاء لاخلاص الخلق

خداوند روزه را واجب کرد تا به وسیله آن اخلاص خلق را بیازماید. ۳

۴- روزه یاد آور قیامت

قال الرضا علیه السلام: انما امروا بالصوم لکی یعرفوا الم الجوع و العطش فیستدلوا علی فقر الاخر .

مردم به انجام روزه امر شده‌اند تا درد گرسنگی و تشنگی را بفهمند و به واسطه آن فقر و بیچارگی آخرت را بیابند. ۴

۵- روزه زکات بدن

قال رسول الله صلی الله علیه و آله: لکل شیئی زکاة و زکاة الابدان الصیام .

برای هر چیزی زکاتی است و زکات بدن‌ها روزه است. ۵

۶- روزه سپر آتش

قال رسول الله صلی الله علیه و آله: الصوم جنه من النار .

روزه سپر آتش (جهنم) است. ۶

۷- اهمیت روزه

قال رسول الله صلی الله علیه و آله: الصوم فی الحر جهاد .

روزه گرفتن در گرما، جهاد است. ۷

۸- روزه نفس

قال امیرالمومنین علیه السلام: صوم النفس عن لذات الدنیا انفع الصیام .

روزه نفس از لذت‌های دنیوی سودمندترین روزه‌هاست. ۸

۹- روزه واقعی

قال امیرالمومنین علیه السلام: الصیام اجتناب المحارم كما یمتنع الرجل من الطعام و الشراب .
روزه پرهیز از حرامها است همچنانکه شخص از خوردنی و نوشیدنی پرهیز می کند. ۹

۱۰- برترین روزه

قال امیرالمومنین علیه السلام: صوم القلب خیر من صیام اللسان و صوم اللسان خیر من صیام البطن .
روزه قلب بهتر از روزه زبان است و روزه زبان بهتر از روزه شکم است. ۱۰

۱۱- روزه چشم و گوش

قال الصادق علیه السلام: اذا صمت فلیصم سمعک و بصرک و شعرك و جلدک .
آنگاه که روزه می گیری باید چشم و گوش و مو و پوست تو هم روزه دار باشند. ۱۱

۱۲- روزه اعضا و جوارح

عن فاطمه الزهرا سلام الله علیها: ما یصنع الصائم بصیامه اذا لم یصن لسانه و سمعه و بصره و جوارحه .
روزه داری که زبان و گوش و چشم و جوارح خود را حفظ نکرده روزه اش به چه کارش خواهد آمد. ۱۲

۱۳- روزه ناقص

قال الباقر علیه السلام: لا صیام لمن عصی الامام و لا صیام لعبد ابق حتی یرجع و لا صیام لامراة ناشزة حتی تتوب و لا صیام
لولد عاق حتی یر .

روزه این افراد کامل نیست :

۱- کسی که امام (رهبر) را نافرمانی کند. / ۲- بنده فراری تا زمانی که برگردد. / ۳- زنی که اطاعت شوهر نکرده تا اینکه توبه کند . / ۴- فرزندی که نافرمان شده تا اینکه فرمانبردار شود. ۱۳

۱۴- روزه بی ارزش

قال امیرالمومنین علیه السلام: کم من صائم لیس له من صیامه الا الجوع و الظما و کم من قائم لیس له من قیامه الا السهر و العناء .

چه بسا روزه داری که از روزه اش جز گرسنگی و تشنگی بهره ای ندارد و چه بسا شب زنده داری که از نمازش جز بیخوابی و سختی سودی نمی برد. ۱۴

۱۵- روزه و صبر

قال الصادق علیه السلام: عن الصادق علیه السلام فی قول الله عزوجل «واستعینوا بالصبر و الصلوة» قال: الصبر الصوم .
امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند عز و جل که فرموده است: از صبر و نماز کمک بگیرید، صبر، روزه است. ۱۵

۱۶- روزه و صدقه

قال الصادق علیه السلام: صدقه درهم افضل من صیام یوم .

یک درهم صدقه دادن از یک روز روزه مستحبی برتر و والاتر است. ۱۶

۱۷- پاداش روزه

قال رسول الله صلی الله علیه و آله: قال الله تعالی الصوم لی و انا اجزی به

روزه برای من است و من پاداش آن را می دهم. ۱۷

۱۸- جرعه نوشان بهشت

قال رسول الله صلى الله عليه وآله: من منعه الصوم من طعام يشتهيهِ كان حقا على الله ان يطعمه من طعام الجنة و يسقيه من شرابها.

کسی که روزه او را از غذاهای مورد علاقه‌اش باز دارد برخداست که به او از غذاهای بهشتی بخوراند و از شرابهای بهشتی به او بنوشاند. ۱۸

۱۹- خوشا بحال روزه داران

قال رسول الله صلى الله عليه وآله: طوبى لمن ظما او جاع لله اولئك الذين يشبعون يوم القيامة خوشا بحال کسانی که برای خدا گرسنه و تشنه شده‌اند اینان در روز قیامت سیر می‌شوند. ۱۹

۲۰- مژده به روزه‌داران

قال الصادق عليه السلام: من صام لله عزوجل يوما فى شدة الحر فاصابه ظما و كل الله به الف ملك يمسخون وجهه و يبشرونه حتى اذا افطر .

هر کس که در روز بسیار گرم برای خدا روزه بگیرد و تشنه شود خداوند هزار فرشته را می‌گمارد تا دست‌به‌چهره او بکشند و او را بشارت دهند تا هنگامی که افطار کند. ۲۰

۲۱- شادی روزه دار

قال الصادق عليه السلام: للصائم فرحان فرحة عند افطاره و فرحة عند لقاء ربه
برای روزه دار دو سرور و خوشحالی است :

۱- هنگام افطار / ۲- هنگام لقاء پروردگار (وقت مردن و در قیامت) ۲۱

۲۲- بهشت و باب روزه‌داران

قال رسول الله صلى الله عليه وآله: ان للجنة بابا يدعى الريان لا يدخل منه الا الصائمون .
برای بهشت دری است بنام (ریان) که از آن فقط روزه داران وارد می‌شوند. ۲۲

۲۳- دعای روزه‌داران

قال الكاظم عليه السلام: دعوة الصائم تستجاب عند افطاره
دعای شخص روزه‌دار هنگام افطار مستجاب می‌شود. ۲۳

۲۴- بهار مومنان

قال رسول الله صلى الله عليه وآله: الشتاء ربيع المومن يطول فيه ليله فيستعين به على قيامه و يقصر فيه نهاره فيستعين به على صيامه .

زمستان بهار مومن است از شبهای طولانی‌اش برای شب زنده‌داری و از روزهای کوتاهش برای روزه داری بهره می‌گیرد.

۲۵- روزه مستحبی

قال الصادق عليه السلام: من جاء بالحسنة فله عشر امثالها من ذلك صيام ثلاثة ايام من كل شهر .
هر کس کار نیکی انجام دهد ده برابر آن پاداش دارد و از جمله آنها سه روز روزه در هر ماه است. ۲۵

۲۶- روزه ماه رجب

- قال الكاظم عليه السلام: رجب نهر في الجنة اشد بياضاً من اللبن واحلى من العسل فمن صام يوماً من رجب سقاه الله من ذلك النهر .
- رجب نام نهری است در بهشت از شیر سفیدتر و از عسل شیرین تر هر کس یک روز از ماه رجب را روزه بگیرد خداوند از آن نهر به او می نوشاند. ۲۶
- ۲۷- روزه ماه شعبان
امام صادق عليه السلام: من صام ثلاثة ايام من اخر شعبان و وصلها بشهر رمضان كتب الله له صوم شهرين متتابعين. هر کس سه روز آخر ماه شعبان را روزه بگیرد و به روزه ماه رمضان وصل کند خداوند ثواب روزه دو ماه پی در پی را برایش محسوب می کند. ۲۷
- ۲۸- افطاری دادن
قال الصادق عليه السلام: من فطر صائماً فله مثل اجره
هر کس روزه داری را افطار دهد، برای او هم مثل اجر روزه دار است. ۲۸
- ۲۹- افطاری دادن
قال الكاظم عليه السلام: فطرک اخاک الصائم خیر من صیامک .
افطاری دادن به برادر روزه دارت از گرفتن روزه (مستحبی) بهتر است. ۲۹
- ۳۰- روزه خواری
قال الصادق عليه السلام: من افطر يوماً من شهر رمضان خرج روح الايمان منه
هر کس یک روز ماه رمضان را (بدون عذر)، بخورد - روح ایمان از او جدا می شود ۳۰
- ۳۱- رمضان ماه خدا
قال امیرالمومنین عليه السلام: شهر رمضان شهر الله و شعبان شهر رسول الله و رجب شهری
رمضان ماه خدا و شعبان ماه رسول خدا و رجب ماه من است. ۳۱
- ۳۲- رمضان ماه رحمت
قال رسول الله صلى الله عليه و آله: ... و هو شهر اوله رحمة و اوسطه مغفرة و اخره عتق من النار .
رمضان ماهی است که ابتدایش رحمت است و میانه اش مغفرت و پایانش آزادی از آتش جهنم. ۳۲
- ۳۳- فضیلت ماه رمضان
قال رسول الله صلى الله عليه و آله: ان ابواب السماء تفتح في اول ليلة من شهر رمضان و لا تغلق الى اخر ليلة منه
درهای آسمان در اولین شب ماه رمضان گشوده می شود و تا آخرین شب آن بسته نخواهد شد. ۳۳
- ۳۴- اهمیت ماه رمضان
قال رسول الله صلى الله عليه و آله: لو يعلم العبد ما في رمضان لود ان يكون رمضان السنة
اگر بنده «خدا» می دانست که در ماه رمضان چیست [چه برکتی وجود دارد] دوست می داشت که تمام سال، رمضان باشد.
۳۵- قرآن و ماه رمضان
قال الرضا عليه السلام: من قرا في شهر رمضان اية من كتاب الله كان كمن ختم القرآن في غيره من الشهور .
هر کس ماه رمضان یک آیه از کتاب خدا را قرائت کند مثل اینست که در ماههای دیگر تمام قرآن را بخواند. ۳۵

۳۶- شب سرنوشت ساز

قال الصادق عليه السلام: راس السنة ليلة القدر يكتب فيها ما يكون من السنة الى السنة .

آغاز سال (حساب اعمال) شب قدر است. در آن شب برنامه سال آینده نوشته می شود. ۳۶

۳۷- برتری شب قدر

امام صادق عليه السلام: قال لابي عبد الله عليه السلام كيف تكون ليلة القدر خيرا من الف شهر؟ قال: العمل الصالح فيها خير من العمل في الف شهر ليس فيها ليلة القدر .

از امام صادق (عليه السلام) سوال شد: چگونه شب قدر از هزار ماه بهتر است؟

حضرت فرمود: کار نیک در آن شب از کار در هزار ماه که در آنها شب قدر نباشد بهتر است.

۳۸- تقدیر اعمال

قال الصادق عليه السلام: التقدير في ليلة تسعة عشر و الابرار في ليلة احدى و عشرين و الامضاء في ليلة ثلاث و عشرين .

بر آورد اعمال در شب نوزدهم انجام می گیرد و تصویب آن در شب بیست و یکم و تنفیذ آن در شب بیست سوم. ۳۸

۳۹- احیاء شب قدر

عن فضيل بن يسار قال: كان ابو جعفر (عليه السلام) اذا كان ليلة احدى و عشرين و ليلة ثلاث و عشرين اخذ في الدعا حتى يزول الليل فاذا زال الليل صلى .

فضیل بن یسار گوید :

امام باقر (عليه السلام) در شب بیست و یکم و بیست سوم ماه رمضان مشغول دعا می شد تا شب بسر آید و آنگاه که شب به پایان می رسید نماز صبح را می خواند. ۳۹

۴۰- زکات فطره

قال الصادق عليه السلام: ان من تمام الصوم اعطاء الزكاة يعنى الفطرة كما ان الصلوة على النبي (صلى الله عليه وآله) من تمام الصلوة .

تکمیل روزه به پرداخت زکاء یعنی فطره است، همچنان که صلوات بر پیامبر (صلى الله عليه وآله) کمال نماز است. ۴۰

پی نوشت ها :

1. فروع کافی، ج ۴ ص ۶۲، ح ۱ / 2. من لا يحضره الفقيه، ج ۲ ص ۴۳، ح ۱ / 3. نهج البلاغه، حکمت ۲۵۲ / 4. وسائل الشیعه، ج ۴ ص ۴ ح ۵ و علل الشرایع، ص ۱۰ / 5. الکافی، ج ۴ ص ۶۲، ح ۳ / 6. الکافی، ج ۴ ص ۱۶۲ / 7. بحار الانوار، ج ۹۶، ص ۲۵۷ / 8. غرر الحکم، ج ۱ ص ۴۱۶ ح ۶۴ / 9. بحار ج ۹۳ ص ۲۴۹ / 10. غرر الحکم، ج ۱، ص ۴۱۷، ح ۸۰ / 11. الکافی ج ۴ ص ۸۷، ح ۱ / 12. بحار، ج ۹۳ ص ۲۹۵ / 13. بحار الانوار ج ۹۳، ص ۲۹۵ / 14. نهج البلاغه، حکمت ۱۴۵ / 15. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۹۸، ح ۳ / 16. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۱۸، ح ۶ / 17. وسائل الشیعه ج ۷ ص ۲۹۴، ح ۱۵ و ۱۶؛ ۲۷ و ۳۰ / 18. بحار الانوار ج ۹۳ ص ۳۳۱ / 19. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۹۹، ح ۲ / 20. الکافی، ج ۴ ص ۶۴ ح ۸ و بحار الانوار ج ۹۳ ص ۲۴۷ / 21. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۹۰ و ۲۹۴ ح ۶ و ۲۶ / 22. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۹۵، ح ۳۱ و معانی الاخبار ص ۱۱۶ / 23. بحار الانوار ج ۹۲ ص ۲۵۵ ح ۳۳ / 24. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۳۰۲، ح ۳ / 25. وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۳۱۳، ح ۳۳ / 26. من لا يحضره الفقيه ج ۲ ص ۵۶ ح ۲ و وسائل الشیعه ج ۷ ص ۳۵۰ ح ۳ / 27. وسائل الشیعه ج ۷ ص ۳۷۵، ح ۲۲ / 28. الکافی، ج ۴ ص ۶۸، ح ۱ / 29. الکافی، ج ۴ ص ۶۸، ح ۲ / 30. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۱۸۱، ح ۴ و ۵ و من لا يحضره الفقيه ج ۲ ص ۷۳، ح ۹ / 31. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۶۶، ح ۲۳ / 32. بحار الانوار، ج ۹۳، ص ۳۴۲ / 33. بحار الانوار، ج ۹۳، ص ۳۴۴ / 34. بحار الانوار، ج ۹۳، ص ۳۴۶ / 35. بحار الانوار ج ۹۳، ص ۳۴۶ / 36. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۵۸ ح ۸ / 37. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۵۶، ح ۲ / 38. وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۵۹ / 39. وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۲۶۰، ح ۴ / 40. وسائل الشیعه، ج ۶ ص ۲۲۱، ح ۵ .